

■ ■ ■ månadens epiztel

En katt med plötsliga CNS-symtom, ett nytt virus som orsakar missbildade foster hos nötkreatur och svin-

pestmisstanke i Östergötland är några av de smittorapporter som Epizteln redogör för. Texten är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

KATT MED RABIESSYMTOM

I början av januari kom en katt in till ett djursjukhus efter att den en vecka tidigare plötsligt ändrat beteende och blivit onormalt kelig, något den aldrig hade varit tidigare. Därefter ändrades symtombilden och något dygn senare visade katten istället aggressivitet. Enligt djurägarens beskrivning verkade den "se spöken". Vid besöket på djursjukhuset var katten allmänpåverkad, aggressiv, hade ticks och dreglade.

Plötsligt ökad tillgivenhet är på samma sätt som plötsligt ökad aggressivitet symtom som kan orsakas av rabies och veterinären tog därför kontakt med SVA. I historiken fanns ingen utlandskontakt, men det var en utekatt. I samråd med djurägarna, veterinären och Jordbruksverket avlivades katten och transporterades till SVA för rabiesundersökning på Jordbruksverkets bekostnad, undersökningen utföll dock med negativt resultat. Djurägaren önskade ingen fullständig obduktion och därför har inte orsaken till symtomen kunnat fastställas.

SCHMALLEBERGVIRUS

Ett nytt virus (namngivet efter platsen där det hittades), schmallebergvirus, tillhörande

genus *Bunyaviridae* och familjen *Orthobunyavirus*, har identifierats i Tyskland, Holland och Belgien hos kor och får. Det är nu viktigt att vara uppmärksam på symtom i svenska besättningar tydandes på infektion med viruset.

Virusgenom identifierades först med PCR-metoder i Tyskland från kor som under sensommaren uppvisade en snabbt övergående (några dagar) sjukdomsbild. Symtomen bestod av feber och diarré, nedsatt allmäntillstånd, aptit och mjölkproduktion. Senare sågs även samma symtom från kor i Holland. Fallen i Tyskland är geografiskt isolerade till ett femtontal gårdar medan de i Holland är spridda över hela landet. Virusgenom har under december 2011 identifierats från lamm som fötts med missbildningar på ett trettiotal gårdar i Holland. De missbildningar som setts hos lammen är hydrocefalus, hjärnhypoplasi, tortikollos och artoгрыpos samt dödfödselar. Samma symtombild har rapporterats från kalvar och getter i Tyskland och Holland men där har virusgenom inte kunnat isoleras. Sedan december 2011 är födsel av missbildade kalvar, lamm och killingar anmälningspliktigt i Holland, för att myndigheterna ska kunna övervaka

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Schmallenbergvirus sprids med svidknott (*Culicoides* spp) och har identifierats i Tyskland, Holland och Belgien hos kor och får.

och utvärdera situationen. I Sverige föreligger anmälningsplikt vid misstanke om sjukdomar som normalt inte finns i landet, dit schmallenbergvirus räknas. Det är i nuläget oklart hur länge viruset har cirkulerat i norra EU och vilken utbredningen är.

Orthobunyavirus är vanligt förekommande hos nötkreatur i Asien, Australien och Afrika, sprids med svidknott (*Culicoides* spp) och ger vanligen upphov till mycket milda symtom. Undantaget är det virus som det nyupptäckta schmallenbergviruset mest liknar, akabenevirus, som kännetecknas av fosterskador. Mot vissa av virusen i familjen finns vaccin. De flesta orthobunyavirus (liksom akabenevirus) är inte zoonotiska och utgör ingen risk för människors hälsa. Ingen sjuklighet hos människor har rapporterats i samband med sjukdomsfallen hos nöt, får och getter i Holland och Tyskland.

Det var även i Tyskland, Holland och Belgien som bluetongue serotyp-8 dök upp för första gången. Hur det introducerades är fortfarande okänt men det sprids liksom schmallenbergvirus med svidknott. Hur viruset kommit till de nu aktuella länderna vet man idag inte och inte heller varför det uppträder i princip samtidigt på flera geografiskt skilda platser. Möjliga spridningsvägar som har nämnts är via flyttfåglar eller insekter transporterade i laster av bildäck. Det är sannolikt att virus cirkulerat under den vektoraktiva säsongen i augusti-september då sjukdomsfall sågs hos nötkreatur.

De dräktiga kor och får som infekterades då utvecklade fosterskador som ses först i sen dräktighet som missbildade, dödfödda eller svagfödda lamm och kalvar. Eftersom svidknotten inte är aktiva under vinterperioden förväntas ingen ytterligare spridning via vektorer förrän till våren.

SVA och Jordbruksverket uppmanar veterinärer att vara uppmärksamma. Om missbildade lamm, killingar eller kalvar föds i en besättning eller om onormalt många aborter förekommer kan det döda djuret skickas in till SVA för undersökning. I nötbesättningar kan diarré med feber och nedsatt mjölkproduktion väcka misstanke. Kontakta alltid SVA eller Jordbruksverket vid misstanke.

SVINPESTMISSTANKE I ÖSTERGÖTLAND

En djurägare i Östergötland kontaktade under julhelgen sin besättningsveterinär med anledning av misstanke om svinpest. Djurägaren beskrev att flera djur i en gyltgrupp var kraftigt allmänpåverkade och några hade blå öron. Vid besök av veterinären konstaterades att alla djur i den aktuella djurgruppen (dräktiga gyltor) låg ner, hade lätt förhöjning av kroppstemperaturen (<40°C), två hade cyanotiska öron och en hade kastat. Eftersom symtomen kommit mycket plötsligt under dagen hos samtliga djur i gruppen och inga djur i övriga grupper i besättningen var påverkade sänktes misstankegraden avseende epizootisjukdom. Den lindriga temperaturförhöjningen talade också mot epizootisjukdom men prover togs för att utesluta klassisk och afrikansk svinpest samt PRRS. Samtliga analyser utföll negativt. Slutgiltigt diagnos har ännu inte fastställts men samtliga djur har tillfrisknat utan komplikationer.

MISSTANKE OM NEWCASTLESJUKA I VÄRPHÖNSBESÄTTNING

SVA kontaktades av innehavaren av en värphönsbesättning där man sett störningar i en flock på 15 000 djur. Dödligheten i flocken hade ökat något och man såg en tydlig minskning av äggproduktionen. Besättningen spärrades och kadaver undersöktes avseende newcastlesjuka och aviär influensa och samtliga prover var negativa. Vid obduktionen påvisades bland annat kraftig spolmaskinfektion, akut enterit och ägguleperitonit. Åtgärder har vidtagits i besättningen och flocken har tillfrisknat. ■